

SÜMEG ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések egység szerint.

A nyílt tér sora 1 korona.

A spekuláció veszedelme.

Mi várható?

Ugy estünk bele a háborus viszonyokba, hogy minden téren meg kellett szenvednünk a készületlenség hátrányait. Kegyetlenül ráfizettek az egyének az ismeretlenség és tájékozatlanság miatt. Aztán a háboru két részre osztotta a lakosságot, azokra, akik mindig és mindennel keresnek és azokra, akik mindig és mindenben ráfizettek. Garmadával gyűlt, hullott a pénz ahol meg volt a magja, s garmadával gyűlt a nyomor, ahonnan a pénz kifelejtkezett. A drága pénz lett bizonyos helyeken a legolcsóbb, ellenben értéké vált minden cikk, amit azelőtt számba sem vettek.

Az értékelődés mai mértéke természetesen nem maradhat meg. A háború befejezte a különböző cikkek értékeinek csökkenését jelenti. A hadicikkeket gyártó üzemek felszabadulnak mai feladatuk alól, s visszatérnek azon szükségleti cikkek gyártásához, amelyekkel korábban foglalkoztak. Lesz munkaerő, megindulnak a szállítások, felszabadulnak a hadsereg használatában levő, de a béke idején fölöslegessé váló eszközök, s mindez visszakerül a polgársághoz, amelynek módjában lesz így olcsóbban eszközökhöz jutni, ami viszont lehetővé teszi, hogy a későbbi produktumokat maga is olcsóbban adhassa tovább.

A háború négy éves tapasztalatai tehát nem lesznek örökkévalók. A háborus gazdálkodás nem állandósulhat, amikor az egymás szerint alakuló körülmények a megélhetés javulását kell, hogy maguk után vonják.

Minden cikknek előbb, vagy utóbb le fog szállni a forgalmi értéke csak éppen egy lesz drága — a pénz.

A négy éves kiszípolozottság, sok tekintetben stagnálás, a felszabaduló munka-

erők kihasználásának kötelezettsége megindítja a pénzárdatot, amely áruk helyett előzönlöt az üzleteket, ipari üzemeket. Ma nincs áru, de meg van helyette az áru értékének a sokszorosa a pénz, amely ma hever, mert nem csinálhatnak semmit. A munka megindultával, ha lesz áru, megindul a pénz forgalma, Rengeteg mennyiségű árura lesz szükség, s ehhez rengeteg mennyiségű pénzre lesz szükség. Ez a pénznek az értékét növelni fogja ugyanakkor, amiközben a nagyobb kínálat révén a cikkeknek értékét devalválja.

Erre az időre is föl kell készülnünk, hogy újabb kellemetlent ne hozzon a jövő. Tanulnunk kell, hogy meglepetések ne érhessenek. S elsősorban azoknak kell tanulniok, akik véletlenül kerültek a háború folyamán jó anyagi módba, s akik talán éppen eme véletlen folytán nem tudják kellően a pénzt megbecsülni, hanem legalább olyan könnyen, ahogyan szerezték, tul is adjanak rajta.

A pénz csak akkor gurul, ha kényszerítik a gurulásra, egyébként kényelmesen megfekszik széles hátán. A pénznek forognia kell, de ez nem jelenti, hogy a pénzt minden körülmények között el kell szórni.

A háborus tapasztalatok nagyon cifra példáit mutatják, hogy mit jelent a pénz ott, ahol nem szokták meg nagyobb mennyiségben. Dívattereskedések, ékszerészek tudnának sokat beszélni. Egészen egyszerű emberek, akik nem is tudták a rendeltetését, mint mentek be az ékszerészhez megvenni a kirkatból megtetszett tárgyat, a cukortartót. Nem mintha szükség lett volna rá, hanem csak azért, mert pénz állt rendelkezésre. Sok, nagyon sok helyen került falura zongora, anélkül, hogy valaki is tudott volna a családból azon játszani, de megvették, mert uras dolog. Megvették pedig

a háborús áron, amely már azóta is csökkent és jelentékenyen csökkenni fog még, úgy, hogy béke idejére alig egyhányad értékét fogja képviselni annak, amibe került.

Ellenben a pénz akkor is pénz lesz. Nagyobb vásárló erővel, mint volt a háborúban, vagy akár a háború előtt. A két koronás papírpénznek akkor is két korona lesz az értéke, míg kétszáz koronás cukorszelencének talán csak harminc.

A pénz forgása soha sem árt a köznek. De most a pénzforgatók oly tömeggel szerepelnek, hogy az ő veszteségük már egyet jelent a köz veszteségével. A tékozlás, a fölösleges pénzkidobás soha sem volt helyes dolog. Legkevésbé helyes dolog most. Akinek nincs szüksége bizonyos cikkekre, várjon a megvételével, amikor a pénznek nagyobb lesz a vásárló értéke. Ezzel is a köznek használ, mert tulzott kiadásait nem veti túl a fölös haszonra a fogyasztó közönségre, s így azt sem terheli indokolatlan árdragítással.

Jótekonyság.

Nagyságos dr. Fürst János, királyi tanácsos, nemesen érző szívének újabb tanujelét igazolja hozzámm intézett levelével:

Kedves Barátom! A négy év óta dúló háboruban szerencsétlenné lett vak katonákra gondolva, — szívem keserőséggel telik meg, mert anyagilag nem vagyunk képesek oly nagy áldozatot hozni értük, amellyel csak megközelítőleg is kárpótolhatnánk ezen élő martírjainkat. Ezen tudattól áthatva, egyelőre ide mellékelek részükre 1000 koronát, a jövőben kettőzött erővel s munkakedvel fogok dolgozni, hogy minél fokozottabb mértékben elegendet tehessek polgári kötelességemnek. Maradtam baráti üdvözléssel igaz híved:

Dr. Fürst János.

Sümege, 1918. január 28.

1915. óta gyűjtök a vak katonák számára vendéglőkben elhelyezett

perselyekkel, elfogadom a társadalom — a Takarékpénztár, Népbank adományát eddig Budapestre küldhettem 528 K 46 fillért. Képzheted az évi örömdöm, ki most a köztisztviselőben álló Fürst család nagylelkűségéből 1000 koronát tehettem postára 10215. számú csek lapon, multkori kimutatással 1038 kor. a vöröskereszt orsz. központi igazgatóság útján, a szent és üdvös célra. Kettős okom van nyilvánosan hirdetni, kir. tanácsos úr és mélyen tisztelt nejeének önzetlen cselekedeteit.

1911-ben vettem át, mint az állami elemi iskola igazgatója 500 koronáról Fürst Terica névre kiállított alapító levelet. Kamatokat évenként első leányosztályba járó tanulók kapják. Szobor, ércpláca romba dőlhet, elpusztulhat, de iskolákban letett alapítvány örök emléket teremt ivadékról, ivadékról! Ma hármely országos körülményeknél fogva elvesznék a lefizetett összeg, mit nem akarunk binni, — az iskolák akkor is minden időben fognak jelezni a kegyes alapítók neveit. Kultúr célra letett alapítvány élő fa, melyet a tanítók a tanulók szeméből hulló hála gyöngyharmatával nem szűnik meg élesíteni. Ilyen mindig élő név marad Sümege dr. Fürst János és neje született Nay Bertha kiket a magyarok mindenható Istene tartson még soká, a társadalom, a jótekonyság, barátai és tisztelői örömeire. Úgy legyen! Képzéjük magunkat, akik látjuk a természet szépségeit — minő kinteljes érzés lehet elveszteni a szem világot; az is szánandó aki vakon született, bár ezek a tapintó érzékek finomulásával tőrhetőbben usznak át a sötét életet, mint a háborúban, a haza védelmében megvakult szerencsétlen család apák, ifju harcosok, mint jövőnk írja a martírok és helyzetük méltán szánalmat keltő.

Dr. Fürst János kir. tanácsos kimagasló példája legyen világtó fátkja, vonzó erő a jótettek gyakorlására.

„Sümege és Vidéke“ lapunk 1917. évi számaiban ama kérelemmel fordultam a hazafias közönséghez: „Adjunk a vak katonáknak, ha bánat, adjunk akkor is, ha öröm éri a családot! A szenvedő vak katonák nevében is köszönetet mondok a becses adományért.

Sümege, 1918. február 2.

Kiváló tisztelettel:

Bánfi Alajos

a vöröskereszt egyesület elnöke, mint gyűjtő.

Uccáink tisztasága.

E lapok múlt számában Lukovich Gábor dr. városi képviselőnek a város gyűlésén tett felszólalásával kapcsolatban h. i. érélyes szavakkal hívja föl a városbírói, hogy uccáinkon nagyobb tisztaságot és rendet teremtsen. A felszólalásra uccáink külső képe bőséges alapot ad, mert ugyancsak meglátszik, hogy a háború mind a kézi, mind az igás erőt ugyancsak alaposan megapasztotta. Éppen ezért szölok én magához a város lakosságához: ezekben a súlyos időkben a magáról részéről minél hatékonyabban támogatassa az elüljáróságot s legyen rajta, hogy városunk külső képe megváltozzék.

S itt elsősorban a lakosság elitjét hívom föl: ne tölje el háza elé, a gyalogjárójára, az árkába összegyűlemlő szemetet, piszkot heteken át, hogy ez ott szinte trágyává rothad s illatos kigőzölgése a szellőztető ablakokon át a szobába árad. Mert éppen városunk lakosságának ez a része, a melytől a lelegevenebb tisztaságérzék várható el, tanúsítja a legerősebb közönyt háza elejének tisztasága iránt. Ezek emelhetnének a jó példáért akár melyik szomszéd faluba. Falusi néptünk szombat este, vasárnap napkeltekor — hetenkint legalább egyszer — ugyancsak tisztára söpri háza elejét, árkat, az országút közepéig s trágyadombjára takarítja az összegyűlemlt szemetet. Sőt nem is kell a szomszéd faluba fáradni, megteszik ezt a Sümegnek külső részén lakó iparos, földmives és napszámos lakói is, csak a belső részeken marad heteken, hónapokon át söpreten a ház eleje, takarítatlan az árok, míg valami jóteknő záporosó el nem mossa.

A kivétel bizony édeskevés, ezeknek tisztéleti adassék, a többire ugyancsak rá fér a rovó szó, hogy olyan vaskos közönyt tanúsítanak a város és a maguk portájának tisztasága iránt. Bizony megérdemlenék ezek, hogy hétről-hétre e lapokban névszerint rovsra kerüljenek. (Beküldetett.)

H I R E K.

Tudvalevő dolog,

hogy ebben a háborus világban sokféle „központ” alakult, de azt is tudjuk, hogy mihelyt valamely cikk „központta” vált abban a pillanatban el is tűnt a föld színéről! Egyszer már alakítanak meg a: „Háborus nélkülözések és kellemetlenségek központját” — is, akkor talán végre ezeket is kitudnák venni a forgalomból! — Sümeg ez a szegény kis város tán duplán is kiveszi a részét mindezekből. — Pl. itt van mindjárt a petróleum mizéria. Szörnyű hogy egy villany s gáz nélküli városban ahol még gyertya sem kapható, hogy mit állnak ki az emberek a petróleum hiány miatt. Az új év első napjában kaptuk meg a november havi részletet; most február eleje van, de a decemberi rész még nem jött meg, sőt úgy hangzik hogy törölve lett; a januárinak sincs még híre sem; vagy tán ezt is törölni szándékoznak? Meglehet, Amde

akkor idején adják meg az e hóra szóló részünket de ezt aztán lapjuk is meg! Végre is a nyári idő előbbre tolása azért történt már két nyáron, hogy petróleumot spóroljunk meg vele, ho! van hát ez a mennyiség? Mikor még annyi sincs mint előbb!

Végre is az embereket dolgozni is kell hagyni; s mindenkire dupla dolog esik, aki itthon maradt; — s nem elég a rövid téli nap a dupla munka elvégzésére! Kell, hogy este is folytassák; s ehhez pedig világosság szükséges. A világosságot pedig nálunk a petróleum adja, kérjük tehát a részünket!

Járásai tisztírtkezlet.

Farkas István járási főszolgabíró f. hó 1-ére a jegyzőket és bírákat, valamint a járásbeli földesurakat értekezletre hívta össze. A főszolgabíró a gabona és burgonya rekvirálás eddigi szomorú eredményére mutatott rá és első sorban a földbirtokosokat kérte fel hazafias kötelességükre hivatkozva, hogy feleslegüket rekvirálás nélkül bocsássák rendelkezésére. Ezután az előjárókat buzdította a rekvirálás újabb megkezdésére és sikeres befejezésére, mert a járásra előirt 120 vagon gabonának össze kell jönni. A rekvirálásra az eddigi bizottságokat fel fogják cserélni, úgy, hogy egy jegyző fog a saját körzetében rekvirálni.

— **Ellismerő okirat.** A magyar szentkorona orsz. Vöröskereszt egylete érdekében a világháboru kifejtett nemes és buzgó érdemeinek elismerésül Bánfi Alajos a vöröskereszt egylet elnöke és Cserny Mária titkár ellismerő okiratot kaptak.

— **Iskolamegnyitás.** A sümegi állami elemi iskolában a mindennapi tanulók tanítása február 4-én, az ismétlőkét február 10-én megkezdődik. Az igazgató.

— **Értesítés.** A helybeli áll. reáliskolában a tanítás f. hó 4-én (negyedikén) megkezdődik. Az 1. félévről a tanulók február 28-án kapnak értesítőt. — Az igazgató.

— **Szabad az ételmszer szállítás kézipodgyásként.** Nagy horderejű döntést hozott a belügyminiszter. Kimondja ebben a döntésben, hogy vasúton, kézi podgyász gyanánt, az ország határában belül, mindenki szállíthat ételmet, szállítási igazolvány nélkül is.

— **Maradnak a harangok.** Örömmel értesülünk arról, hogy a hadseregnek annyi rézanyag áll rendelkezésére, hogy az egyházi épületek réztetejének és a harangoknak hadicélokra való leszedése feleslegessé vált és legközelebb be fog szüntetettetni.

— **Új játékkártyák.** A honvédelmi miniszterium hadsegélyző osztálya a király jóváhagyásával új 32 lapos játékkártyát bocsátott ki, amelynek az a célja, hogy a világháború legjelesebb vezéreinek emlékéit s a legfőbb háborus momentumokat megörökítse a harc-téren elesettek özvegyeinek és árváinak alapját gyarapítsa. A nővérsi kivitelű kártyákon, amelyeket Köber Leó festőművész, főhadnagy tervezett, a makk, tők, vörös és zöld királyt a mi királyunk, Vilmos császár a bolgár

király és a török szultán ábrázolják. A felsők és alsók hős hadvezérek, mint József főherceg, Arz, Kövess, Szurmay stb. A többi lapok a repülőgép harcát, a tengeralattjáró küzdelmét, rohamtámadást, a tűznél melegező honvédeket (makk-ász) stb mutatják be. A kártyákat Piatnik nyomta. Egyes játék eladási ára 4 K, arany sárakkal 4 K 40 f. Nagyban vételnél egy tucat 44 K 80 f. illetve 48 korona.

— **Farkasok Zalában.** Nem mindennapi kalandja volt a napokban egy alsólendvai uritársaságnak. Szánkón Alsólendváról Csesztregre mentek és éjjel a hazatérésnél farkasokkal találkoztak. Előbb egy, majd valamivel utóbb három ordas mutatkozott. A lovak megvadultak, úgy, hogy alig lehetett velük bírni. Eszeveszett száguldás után egy utszéli házban megálltak és a társaság ott töltötte az éjjelt. A házban még sokáig hallották a vadállatok füvöltését. Ugylátszik, a nagy hideg és a rendkívüli magas hó kergette ki a Stájer hegyekből a ritka és nem szívesen látott vendégeket.

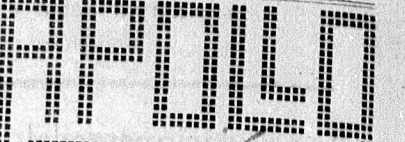
— **Csendőrök csinálnak rendet a Máv. vonatjain.** A vonatok háborus forgalma most már minden elképzelhető méretet meghalad. Egyszerűen a legnagyobb kockázat az utazás. A menetdíjak horribilis fölemelése csak az első napokban volt hatással a közönségre, de már egy hét múlva minha mi sem történt volna, ismét nem volt egy tapodtat hely a vonatokon: a drága jegy egyáltalán nincs befolyással az emberek utazó kedvére vagy inkább ösztönére. A vonatok zsufoltabbak, mint valaha. Maga az utazóközönség lehet hálás azért a rendelkezésért, amelyet most léptettek életbe, sajnos, egyelőre csak az — államvasutak vonalain. A Máv. vonatokon ugyanis ezen-tul karszallagos csendőrök utaznak, akiknek parancsuk van, hogy a lépcsőkön és a waggonokat összekötő hidakon, valamint az ütközőkön való utazást, ha szükséges, a legerélyesebb eszközökkel is akadályozzák meg, s azokat, akik ilyen módon akarják a vonatot igénybevenni, mindenképp szállítsák le. A csendőrök ezenkívül gondoskodnak arról is, hogy a személykocsik folyosóin a lehetőség szerint főtartsák a szabad közlekedést ami az utasok fontos higienikus érdeke.

— **Lakáshivatal** A Dunántul legfőbb városában megalakult a lakás hivatal. E hivatal célja lesz a lakók és háziurak között vitás kérdéseket elintézni. Ahol eddig megalakult, működése áldásos és fölötübb eredményes volt. Nálunk is elkélne egy ily lakáshivatal de nálunk nemcsak a lakók és háziurak közötti vitás kérdések rendezését kellene elintéznie, hanem nálunk törhetné a hivatal a fejét azon is, hogy hol vesz lakásokat a lakók részére, mert Sümegben abban van e legnagyobb hiány egyelőre.

— **Szabadság a katonadiákoknak.** A hadügyminiszter a honvédelmi miniszterrel és a hadsereg főparancsnoksággal egyetértőleg elrendelte, hogy a főiskoláknak (egyetemek, műegyetemek akadémiák, rajztanárképző, hittani intézetek, bányászati és erdészeti főiskola, gazdasági akadémiák,

állatorvosi főiskola) azok a hadbavonult hallgatói, akik legalább 2 évi tényleges katonai szolgálót teljesítenek (ebből legalább hathónapi arcvonalbeli szolgálatuk van, ideértve az ellenség előtt őket ért sebesülés vagy betegség gyógyítási idejét is), vizsgálataik letétele végett turnusonként és és egy ízben f. év. március 1-től illetőleg június 1-től kezdődő 12 heti szabadságot kapnak.

Felelősszerkesztő Horvát Imre. Szerkesztőtárs: Németh Böske. Laptul. kiadó: Horvát Gábor.

A HASVER.

A jelenkor legszűdásabb látványos drámája, a német filmipar pazer kiállítású darabját mutatja be az Apollo színház. Carl de Vogt a német filmművész mesteri alakításban valóságos remekművet végez. Csilla a tengeren és még egy humoros kép egészíti ki a mai műsort. Frakkos-haramiák amerikai detektív dráma a jövő hét szenzációja.

40 év óta fennálló Fűszerüzlet

lakóházzal együtt a főtéren eladó. Bővebbet: Neumann Bélánál, Csabrendeken.

Hirdetmény.

Felkérem mindazokat, kik a sümegi községi faiskolából gyümölcsfa és vadgesztenyefa csemetéket venni szándékoznak, előzetesen jelentsék be nálam, hogy hány darab és milyen fajta fűcskára van szükségük. Cserny Mária a faiskola gondnoka.

Egy szabadalmazott pamlagagy

és egy gyermekágy rézdiszítással, mindkettő új — eladó Cim a kiadóban.

UTMUTATÓ

a legújabb kiadás. kapható. Horvát Gábor könyvnyomdájában Sümegben.